

LÄÄKÄRILIITTO
LÄKARFÖRBUNDET

Työaikalain uudistus pähkinänkuoressa ja vaikutukset päivystysjärjestelyihin

Lääkärisopimus 2020-2021

Operatiiviset päivät 25.11.2020

Heli Hartman-Mattila

Laura Lindholm

Agenda

- Työaikalaki
 - Pakottavat muutokset
 - Sovittavat asiat
 - Kummankin osapuolen intressit
- Lääkärisopimuksen työaikaluku
 - Periaatteelliset asiat mm. klo 16 jälkeen tehtävä työ (ns. virkatyöaika)
- Em. Asioiden yhteensovitus
 - Päivystystyöstä on tullut entistä kuormittavampaa
 - Jäsenten mielipiteet jakaantuvat esim. päivystyksen muutoksista mutta myös iltapäivästä työkäytöstä
 - Päivystystyöryhmien 1 ja 2 linjaukset
 - Valtuuskunnan linjaus pitkien päivystysrupeamien lyhentämisestä

Sopimuksen lopputulos kompromissi

- Sopimus syntyi 28.5.2020 ja *sopimus takautuvasti voimaan 1.4.20*
- Yleiskirje ja tiedotteet + luottamusmiestiedotteet
- Työaika- ja päivystysjärjestelyt ovat ison muutoksen kohteena
- Ohjeistettiin kesän aikana seuramaan lepoaikoja ja pohdinnan aloittaminen työaika- ja päivystysjärjestelyjen mahdolliseksi muuttamiseksi
- Tärkeää käydä yhdessä henkilöstön ja työnantajien edustajien kesken keskustelu, miten ja milloin sopimuksen mukaiset järjestelyt voidaan tarkoituksenmukaisesti toteuttaa
- Lisätietoa www.laakariliitto.fi/laakarisopimus

Työajan käsite

- Työajan käsitteestä ei ollut mahdollisuutta sopia toisin
- Kaikki työpaikalla oloaika on **työajaksi luettavaa aikaa** (EU lainsäädäntö ja EU-TI)
- myös ei-aktiivinen päivystysaika
 - Työpaikka- ja poikkeava työpaikkapäivystys
- Huom. Poikkeavassakin työpaikkapäivystyksessä kaikki päivystystunnit ovat työajaksi luettavia (huom. ei-aktiivinen aika sopimalla opt out –pottiin ks. jäljempänä)

Enimmäistyöaika – Lääkärisopimus 16 §

- Aiemmin oli ”ylityökatto”/vuositasolla 250 t +80 t=330 t
 - 40 t ylittävät tunnit x 12 kk
- Ylityökaton on korvannut enimmäistyöaika
- Enimmäistyöaika on hallituksen esityksen mukaan 48 t x 48 vk = 2 304 t / 12 kk ajanjakso
- Enimmäistyöaikaan luetaan kaikki työhön käytetty aika ja se aika, jonka lääkäri on velvollinen olemaan työntekopaikalla työnantajan käytettävissä (sisältää kaikki tehdyt työt, myös ylityöt ja päivystyksen)
- Lepoaikoja ja tai työaikakorvauksena annettuja vapaa-aikakorvauksia ei lueta työajaksi

Enimmäistyöajan ylittäminen = opt out

- Edellytti määräyksen ottamista Lääkärisopimukseen
- Enimmäistyöajan ylittämisestä voidaan määräyksen pohjalta sopia
- Edellyttää sairaalassa päivystävän lääkärin ja työnantajan kirjallista sopimusta
- Enimmäistyöaika voi ylittyä ainoastaan ei-aktiivisten tuntien osalta
- Enimmäistyöajan ylittäminen on mahdollista vain em. edellytyksillä ja jos päivystystä ei voida muuten turvata
- Luottamusmies mukana
- Opt outia voi soveltaa sekä työpaikkapäivystyksessä että poikkeavassa työpaikkapäivystyksessä

Säännöllinen työaika ja sen käyttäminen

- LS:ssa ei ollut aiemmin määräyksiä/rajoja miten säännöllistä työaika sijoitetaan
- Määräaikainen kokeilumääräys, voimassa sopimuskauden
- Säännöllistä työaika voidaan sijoittaa
 - Ma-to klo 7.30-20.00 ja Pe klo 7.30-18.00
- Korvauksena laajennetusta toiminnasta *tehtäväkohtaiseen* palkkaan
 - 5-6% mikäli työvuoroja on 1-2 ja 7-9% mikäli työvuoroja on 3-5
- Em. korvauksen lisäksi klo 18-20 ajalta maksetaan KVTES:n mukainen iltatyökorvaus 15 % tuntipalkasta

Säännöllinen työaika ja sen käyttäminen (2)

- Korvaus nostaa lääkärin tehtäväkohtaista palkkaa ja työkokemuslisää ja tämän myötä tuntipalkkaa ja siihen sidonnaisia palkanosia mm. päivystys- ja ylityökorvauksia ja sillä on vaikutus myös poissaolojen palkkaan
- Työvuoroja on mahdollista olla enintään 5 krt/kk
 - Lääkärin suostumuksella enemmänkin
- Pidemmän aikavälin suunnittelu
- Päivystys ja kiirevastaanotto ei ole tässä tarkoitettua työtä

Päivystysmääräykset

- Päivystysvelvollisuuden toteuttamisessa on huomioitava erityisesti
 - yötyön kuormittavuus ja
 - päivystysmääräysten rajoitukset
- Päivystyskertojen määrä kk säilyi ennallaan
 - 5 krt/ 85 t (työpaikkapäivystys)
 - 6 krt/kk (vain vapaamuotoinen päivystys)
 - Rajat ovat velvoittavat
 - Ainoastaan lääkärin **suostumuksella** voidaan em. rajat ylittää –paikallinen sopimus korvaustasosta

Päivystysmääräykset jatkuu

- Vapaamuotoisen päivystyksen aktiivisuusaste on määritelty 50 %:iin
 - Aiemmin ei rajaa lainkaan
- Mikäli 50% ylittyy, päivystysmuoto on vaihdettava työpaikkapäivystykseksi
- Vuositason tarkastelu
 - Yksittäinen vuoro voi olla hyvinkin aktiivinen
- Huomioitava myös enimmäistyöaikaa koskeva määräys

Vuorokausilepo

Pääsääntö:

- Jokaisen työvuoron alkamista seuraavan 24 tunnin aikana on lääkärille annettava vähintään 11 tunnin keskeytymätön lepoaika.
- Vapaamuotoinen päivystys voi olla samanaikainen, mutta muuttuessaan aktiiviseksi, katkaisee levon
- HE: ”Säännöksen tarkoituksena on rajoittaa ylipitkiä työpäiviä ja sillä tavoin ehkäistä työstä johtuvaa liiallista, terveydelle vaarallista rasittumista”

Vuorokausilevon poikkeukset

- Päivystysasetuksen edellyttämä kiireellisen hoidon antaminen ja päivystyksen järjestäminen voivat edellyttää päivystysjärjestelyjä, joissa vuorokausilevon pääsäännöstä poiketaan
- Vuorokausilepo voi olla lyhyempi kuin 11 h, jos:
 1. lääkäriellä on väh. 3 h lepo työrupeaman aikana klo 23-08 välillä (katko vain poikkeuksellisesti)
 2. kyse on yhteispäivystyksen työpaikkapäivystyksestä tai jaetusta työpaikkapäivystyksestä enint. klo 23 asti
- Saamatta jäänyt vuorokausilepo korvattava seuraavan vrk-levon yhteydessä (painavista syistä mahdollisimman pian, viim. 14 vrk:n kuluessa)
- Korvaava lepoaika on annettava yhdenjaksoisena eikä sitä saa sijoittaa vapaamuotoisen päivystyksen, viikkolevon tai päivittäisen lepotauon ajalle.

Viikkolepo

- 35 tunnin keskeytymätön vapaa kerran viikossa, mikäli mahdollista sunnuntain yhteydessä tai
- voidaan antaa myös keskimäärin 14 vuorokauden ajanjaksossa siten, että kummallakin viikolla on vähintään yhtäjaksoinen 24 tunnin vapaa
- Viikoittaisen vapaan tulee olla lääkärin tiedossa etukäteen
- Mikäli on vuosiloman, virkavapaan tai työaikakorvausvapaan vuoksi pois työstä, em. 35 t katsotaan viikkolepo annetuksi
- Sairausloma tai tilapäinen hoitovapaa eivät ole po. viikkolepoa
- Määräys siis **lähes entinen** (terminologia ja korvattavuus muuttunut)
- Vuorokausi- ja viikkolevon yhdistäminen tuonut haasteita viikkolevon toteutumisessa

Viikkolevossa huomioitavat asiat

- **Pääsääntö viisipäiväinen työviikko** – lepoajat toteutuvat
- **Pääsäännön poikkeama** – tyypillisesti yli viisipäiväiset työviikot
- LS III luvun 6 §:n 1. kpl viittaus KVTES 24 § 1 ja 5 mom. + LS:ssa lisäksi toteamus em. momenttien noudattamisesta ”mikäli se on mahdollista toimintojen tarkoituksenmukaisen järjestämisen kannalta”
 - Ns. suunniteltu viikkolevon saamatta jääminen
- LS III luvun 6 §:n 2. kpl viittaa lisäksi KVTES 24 § 3 mom. poikkeusluetteloon, jonka lisäksi LS:ssa voidaan määrätä päivystämään viikkolevon aikana, mikäli se on perusteltua mainituin syin
 - Poikkeusmääräys - suppea tulkinta

Menettämiskorvaus

Mikäli työntekijää/viranhaltijaa tarvitaan työhön pykälässä mainituista syistä viikkoleponsa aikaa

- a) Säännöllistä työaikaa lyhennetään yhtä pitkällä ajalla kuin hän ei ole saanut määrättyä viikkolepoa viimeistään 3 kk kuluessa työn tekemisestä tai
- b) hänelle maksetaan työhön käytetyltä ajalta yksinkertainen tuntipalkka – vain lääkärin suostumuksella

Muutos aiempaan:

Saamatta jäänyt viikkolepo voidaan vain **lääkärin suostumuksella** korvata rahana

Muut lepotauot työrupeaman aikana

- Jo aiemmin ollut ruokailutauko on ennallaan, lisäksi toinen ruokailutauko 8 tunnin työskentelyn jälkeen työrupeaman pituuden ylittäessä 10 tuntia
 - tilaisuus ruokailla työajalla 15-20 min.
- Palautumis-/kahvitauko 10 min. päivittäin, luetaan työaikaan
 - ei vuoron alussa tai lopussa,
eikä ruokailutauon yhteydessä

Työpaikkapäivystystä seuraava päivä

- Riittävä lepoaika järjestettävä työrupeaman päättymisen ja seuraavan työrupeaman alkamisen väliin.
- Yli klo 23 jatkuvan työpaikkapäivystyksen jälkeinen päivä tulee suunnitella vapaaksi
 - työaikakorvaukset ja vuorokausilepo
- Määräys ei koske vapaamuotoista päivystystä, mutta levon ja palautumisen tarve huomioon silloinkin
- Usean työnantajan yhteispäivystyksen jälkeenkin tulisi huolehtia riittävästä levosta
- Huom. Sanamuoto seuraava päivä – ei edeltävä
 - Säännöllisen työajan vajaaksi jääminen/täytyminen

Tilanne

- Työaika- ja päivystysjärjestelyjen muutokset osin otettu käyttöön, osin viimeistelyssä (vuoden vaihde)
- Neuvotteluosapuolet seuraavat järjestelyjä
- Päivystystyöryhmä 3
- Seuraava neuvottelukierros alkanee syksyllä 2021
- Sopimus voimassa 28.2.2022

Kiitos !

- Kysymykset ja palautteet

etunimi.sukunimi@laakariliitto.fi

lakimiehet@laakariliitto.fi

